

La darrera classe de Caridad Martínez. — A finals de maig la doctora Caridad Martínez va fer les seves darreres classes com a professora en actu de la Universitat de Barcelona. Els seus companys, seguint una tradició pròpia d'aquesta institució, li van retre homenatge assistint a una de les seves últimes lliçons, escollint, precisament, la que havia de tractar de la matèria de literatura francesa del Renaixement i del Classicisme, matèria que ha constituït la seva especialització i de la qual ha estat professora durant molts anys.

Diverses qüestions generals relatives al teatre clàssic i a un dels seus principals representants, Pierre Corneille, foren exposades per la professora Martínez amb la senzillesa i amenitat que li són característiques. Entre aquelles que afecten el gènere, va destacar, per una banda, les circumstàncies que el converteixen en la més completa o, si més no, la més complexa de les arts (Barthes, Camus, Brecht o Kowzan s'han encarregat d'explicar-ho), al temps que l'allunyen de la literatura *stricto sensu*; i, per l'altra, el seu caràcter d'espectacle, que en fa un acte social, amb tot el que això implica. El concepte de dramaturgia, com a tècnica específica que posa totes aquestes circumstàncies al servei de la mimesi, va completar aquesta part introductòria, presidida per la imatge ronsardiana del *tragique échafaud*, que permeté articular les qüestions de fons amb les tècniques, i posar de relleu l'ambició totalitzadora de la literatura.

La situació de la poesia dramàtica al «segle de Lluís XIV», a la *grandeur* de la qual tant va contribuir el propi rei, constituï la segona part de la lliçó. Paral·lelament a la tragèdia, gènere clàssic per excel·lència, es presentà el teatre barroc, suggerit i estimulat per la complexitat i la magnificència de determinats espectacles, en una època d'escenificació del poder molt important, i també de grans mutacions estètiques. Amb la introducció de la tríade Corneille-Racine-Molière, consagrada per la història literària, la professora Martínez passà a establir el paral·lel entre el dos primers, paral·lel fomentat pels propis autors que la crítica s'ha encarregat de desenvolupar àmpliament.

La darrera part de la lliçó fou dedicada a la dilatada carrera i abundant producció de Corneille, el dramaturg més complet del Classicisme. En primer lloc es presentaren els seus escrits teòrics, que permeten avaluar la seva aportació a la teoria del Classicisme ensems que la seva independència; també la famosa distinció que establí entre *le vrai* i *le vraisemblable*. En segon lloc, les seves comèdies, part important tot i que menys coneguda de la seva obra, on poden observar-se trets del cèlebre —encara que utòpic— «heroisme cornelià», una de les facetes, no pas la menys polèmica, de la seva moral. Finalment, les seves tragèdies i tragicomèdies, algunes de les quals (com ara la primera, *Medea*, o la més popular, *Le Cid*, o una de les més famoses, *Horace*, o la darrera, *Suréna*) van ser comentades tant des del punt de vista de la temàtica com de la dramaturgia, posant de relleu, amb exemples concrets, el paper que hi juga la mètrica.

A fi d'il·lustrar les qüestions que havien estat tractades es féu, seguidament, la lectura i comentari d'alguns passatges significatius: el «Prologue» o discurs inicial de la comèdia *Les Napolitaines*, que permet mostrar la dialèctica amb el públic i contrastar els trets de la comè-

dia i de la tragèdia; un fragment de les *Historiettes* de Taillemant des Reaux per tal de subratllar tant la importància com la fugacitat de la interpretació; dos fragments de Racine i Corneille, respectivament, serviren per contrastar l'aspecte moral de la seva obra. Finalment, tres passatges de *Suréna*, obra final de la seva carrera, amb la qual podria dir-se que Corneille matà el Cid. Amb algunes anècdotes de la «República de les lletres», il·lustració de la vida del teatre i dels seus protagonistes en aquella època, va concloure aquesta lliçó exemple de la més clàssica (per vella i per eficaç) de les normes didàctiques: *prodesse et delectare*, així com aquest acte-homenatge que, per senzill, no fou pas menys emotiu. [F. L.]